Senast uppdaterad: 24 april 2026

ESF-Projektplan
Stärkt digital inkludering på Åland
”Jag kan”

Bakgrund: Ett gemensamt upplevt behov hos olika aktörer (ÅLR, Funktionsrätt, Emmaus, Rädda barnen, Folkhälsan, Rådhuset, Medis, m fl) att många är i riskzonen för att marginaliseras vad gäller digitala färdigheter och därigenom få sämre möjligheter till ett aktivt medborgarskap
Huvudman: Medborgarinstitutet
Projektets längd: 36 månader (1.10.2026-30.9.2029)

PROJEKTINRIKTNING ”Vägen till arbete”

Bakgrund och behov

Projektets syfte
Projektets syfte är att ge personer från utsatta grupper bosatta på Åland, främst inflyttade och med ett särskilt fokus på kvinnor utanför arbetskraften, möjlighet att förkovra sig i grundläggande digitala färdigheter och andra kompetenser som behövs i dagens samhälle och som stärker individernas självförtroende, livslånga lärande och anställningsbarhet.

Mål

- Att minska digitalt utanförskap och förebygga marginalisering hos enskilda individer på Åland på kort och lång sikt genom att stärka enskilda personers grundläggande digitala färdigheter och på så vis ge dem en större tillhörighet i samhället och öka deras anställningsbarhet
- Att stärka förutsättningarna för och lusten till fortsatt lärande

Hur?

- Genom att utarbeta ett 15-tal konkreta, tilltalande och tillgängliga utbildningsmoduler (modulerna omfattar enligt plan 18 lektioner, 6 * 3 lektioner) skapar vi en bas att utgå från
- Genom att anpassa innehållet utifrån olika teman och yrkeskategoriers behov kan vi öka motivationen att delta *”What’s in it for me?”*
- Genom att i samarbete aktivt jobba med uppsökande verksamhet och skräddarsy moduler för olika sammanhang kan vi nå fler

Målgrupp

Projektet riktar sig till vuxna med begränsade digitala färdigheter. Särskild prioritet ges till sårbara grupper med svag etablering i samhället såsom arbetssökande och andra utanför arbetskraften.

En målgrupp som Medis känner väl är inflyttade med annan språkbakgrund. De drabbas ofta av flerfaldigt utanförskap och har en högre uppförsbacke innan de når/upplever delaktighet i samhället. Inom den målgruppen vill vi göra riktade insatser för utlandsfödda kvinnor med annat modersmål än svenska.

- arbetssökande och långtidsarbetslösa
- personer utanför arbetskraften (hemmavarande föräldrar, unga, den äldre generationen)
- personer med funktionsnedsättningar

Utbildningsmodulerna ska utformas så att de är tillgängliga även för andra målgrupper. På Medis kan alla som fyllt 16 år delta i vuxenutbildningsinsatser.

Inom projektets ram är de utarbetade kurserna och därtill hörande handledningen avgiftsfria för deltagare. Normalt är kursavgifter en del av Medis grundfinansiering.

Genomförande och arbetssätt

1. UTFORMA KURSERNAS INNEHÅLL och UTREDA MÖJLIGHETEN ATT KOPPLA MODULERNA TILL DE NATIONELLA KOMPETENSMÄRKENA, KAPOS (2026 - 2029)

Det första som behöver göras är att metodiskt bygga en plattform för projektets aktiviteter, dvs fortsätta bygga ett brett nätverk runt målgruppen. Parallellt utformas förslag till undervisningsmoduler, där vi börjar med några stycken.

Modulerna omfattar enligt plan 18 lektioner, 6 * 3 lektioner. Vårt räkneexempel bygger på tre förmiddagar under två veckor, 3 lektioner tisdag, onsdag och torsdag. Vi planerar att ta fram ett 15-tal moduler.

Kurserna utgår från: VAD BEHÖVER EN MÄNNISKA FÖR INLÄRNINGSFÄRDIGHETER för att klara sig någorlunda i det åländska/finländska samhället? Vilken typ av DIGITAL KOMPETENS behövs för ett aktivt medborgarskap, och vad hjälper individen att röra sig mot de färdigheter som en önskvärd arbetstagare har?

En central del av projektet är att utreda möjligheten att koppla utbildningsmodulerna till **Finlands nationella kompetensmärken KAPOS för grundläggande färdigheter med fokus på digital kompetens** och lärande.

KAPOS-märkena, det vill säga de finländska nationella kompetensmärkena för grundläggande färdigheter, omfattar digital kompetens, färdigheter i kommunikation och arbetshälsa, hållbarhetskompetens, inlärningsfärdigheter, numeriska färdigheter och färdigheter i ekonomi samt textkompetens.

(KAPOS-märkena beskrivs på svenska i https://eperusteet.opintopolku.fi/#/sv/osaamismerkit?query).

Den finlandssvenska takorganisationen för fri bildning, Bildningsalliansen, driver som bäst ett projekt ”Kompetenslyftet” som pågår till mars 2027 tillsammans med Helsingfors Arbis. Att stödja vuxnas basfärdigheter är en gemensam samhällsuppgift där såväl individen som samhället har en roll och ett eget ansvar. Kompetenslyftet är ett konkret verktyg för att bygga

broar till både lärande och arbetsliv. För Medis projekt är detta utvecklingsprojekt både inspiration och bollplank.

Den första studieresan skulle därför göras till Helsingfors i februari 2027.

Ålands landskapsregering är myndigheten som ansvarar för utbildningscertifiering och validering. Som bäst pågår en rekrytering av ny ansvarig tjänsteman för detta område. Projektet avser att aktivt lyssna in, följa med och bistå genom till exempel praktiska exempel och test.

Följande temaområden finns med i planerna att vävas in i undervinings modulerna:

- Analys av de egna inlärningsfärdigheterna och olika stärkande aktiviteter
- Grundläggande förståelse för digitaliseringens samhällspåverkan
- Grundläggande användning av digitala enheter
- Digital kommunikation och samhälleliga e-tjänster
- Informationssökning och källkritik
- Digital säkerhet, integritet och trygghet
- Grundläggande kunskap om AI

Pedagogiken ska vara praktisk, deltagarcentrerad och anpassad till olika förkunskapsnivåer.

Språket ska vara enkelt. Kurserna kunde ordnas tre förmiddagar i veckan (3 * 3 lektioner), där mellandagen mer är en verkstad där deltagarna under handledning får träna och göra sina egna uppgifter med reflektion över sitt lärande och sina framsteg, ”Min egen bok”.

Utbildningsmodulerna införs i Medis kurssystem, är sökbara på webben och marknadsförs via Medis och samarbetspartnernas olika kanaler. Kurserna är avgiftsfria och ingår inte i Medis statistik, så länge projektet pågår. De finansieras inte heller inom ramen för Medis ordinarie samhällssubventionerade verksamhet.

Kursernas innehåll samt metodiken revideras vid behov efter varje termin utifrån den feedback som deltagarna och samarbetspartner lämnat.

Kurserna kan ingå i en digital ”självhjälpsbok” och folder, om det verkar vara något som kommer att användas.

2. UPPSÖKANDE VERKSAMHET (våren 2027 -)

Medis har tack vare sin långvariga erfarenhet av att undervisa svenska för inflyttade (SFI) en god kännedom om de utmaningar som inflyttade står inför. Många hundra inflyttade har gått på kurs på Medis, som ofta uppfattas som ett andra hem på Åland. Därför har vi en god förutsättning att nå ut till dem som redan läst svenska, men som kanske ännu inte fått jobb eller som av andra orsaker står utanför arbetskraften.

För att nå andra sårbara målgrupper arbetar Medis i nära samverkan med föreningar, organisationer och olika aktörer som redan har kontakt med dessa målgrupper.

Genom samarbetet kan vi nå individer från fler målgrupper. För att göra det enkelt och tryggt för deltagaren, kan utbildningar hållas tillsammans med, eller direkt hos, de föreningar och verksamheter som arbetar med målgruppen. Det konkreta utbildningsupplägget anpassas efter

deltagarnas faktiska behov och förutsättningar. Samma modul kan presenteras och förverkligas på olika sätt.

Målsättningen är att den enskilda deltagaren slussas vidare till annan meningsfull och stärkande verksamhet efter att ha deltagit i en eller flera undervisningsmoduler. Vi vill genom projektet främja ett aktivt medborgarskap på både kort och lång sikt.

Olika uppsökande arbetssätt dokumenteras och utformas till en praktisk manual för uppsökande verksamhet på Åland.

3. GENOMFÖRANDE AV UTBILDNINGSINSATSERNA UNDER FEM TERMINER (VÅREN 2027-VÅREN 2029)

Genomförandet av modulerna sker på olika sätt och på olika platser. Grundprincipen är att det sker i en trygg miljö med låg tröskel. Projektet använder sig av befintliga lokaler på Medis och hos samarbetspartner.

Moduler kan arrangeras som sommarkurser.

En eller flera fysiska platser, gärna centralt belägna och lätt tillgängliga, fungerar som digitala centra och mötesplatser parallellt med andra uppgifter. Här finns datorer och tangentbord att använda och möjligtvis att låna.

Till utbildningsinsatserna behövs personal, både lärare och handledare samt medvandrare, som konkret kan peppa en person att delta: ”Kom, vi går tillsammans”. Dessa resurspersoner kommer primärt att komma från samarbetsorganisationerna och ersätts per timme via projektet.

En viktig ingrediens för framgångsrikt lärande är delandet, tryggheten i att försöka och berätta, att bli lyssnad på, att själv lyssna på andra och tillsammans komma vidare när man stöter på en utmaning. Detta förutsätter att undervisningen och handledning sker i trygga rum, och projektet har budgeterat för fika varje utbildningsdag. Tryggheten och gemenskapen är också något som stärker integration, samhörighet och grundar för ett mer aktivt samhällsengagemang.

TIDSPLAN

Hösten 2026

- En projektledare anställs på 60 %
- En styrgrupp utses som träffas minst en gång/halvår
- Planeringsarbetet inleds efter att tillräckligt bakgrundsmaterial samlats in
- Medis IT-lärare är bollplank och resurs

Våren 2027

- De första modulerna utarbetas, marknadsförs och testas
- Den uppsökande verksamheten pågår
- Studiebesök 2 dagar till Helsingfors, Bildningsalliansen och Helsingfors Arbis
- Studiebesök 2 dagar till Sverige, sannolikt Stockholm, tema Digitalisering och Lätt svenska
- Modulerna revideras utifrån feedback och lärande
- Nya modulerar tas fram

Hösten 2027

- De reviderade modulerna genomförs igen, om efterfrågan finns

- De nya modulerna marknadsförs och testas
- Studiebesök 2 till Sverige genomförs här eller nästa termin
- Modulerna revideras utifrån feedback och lärande
- Nya modulerar tas fram

Våren 2028
- De första modulerna genomförs igen
- Den andra gruppen moduler genomförs igen, om efterfrågan finns
- Studiebesök 2 dagar till Sverige med tema utifrån upplevt behov
- Modulerna revideras utifrån feedback och lärande
- Nya modulerar tas fram
- Manualen för uppsökande verksamhet presenteras

Hösten 2028
- De reviderade modulerna genomförs igen
- Den tredje gruppen moduler marknadsförs och testas
- Modulerna revideras utifrån feedback och lärande

Våren 2029
- Samtliga moduler är genomarbetade och välfungerande och används utifrån efterfrågan och behov
- Om möjligt görs ett ERASMUS+-utbyte under projektet
- Projektets slutrapport förbereds

Hösten 2029
- Projektet avslutas

RESULTAT

Målsättningen är att minst 110 personer ska delta i projektets aktiviteter.
Önskvärt resultat är att minst 80 % av anmälda deltagare slutför minst en modul (88 personer).
Projektet arbetar aktivt för att över hälften deltar i 2 eller flera moduler (minst 56 personer).
Målsättningen är att alla som slutför en modul ska kunna reflektera över vad de har lärt sig.

Genom att få verktyg för självreflektion och ökad digital kunskap blir deltagarna från de olika målgrupperna bättre rustade för dagens samhälle.

Självfallet är målsättningen att flera av deltagarna får ett arbete eller en studieplats under eller efter projektet och att de som varit utanför arbetskraften vill och vågar söka jobb. Det är dock inget som projektet i sig kan styra över annat än att erbjuda så bra och meningsfull verksamhet och utbildning som möjligt med individen i centrum.

Kurserna är en väg mot bättre integrering, ökat självförtroende och fortsatt livslångt lärande. Varje individ som mår bra bidrar till samhället i det lilla som ringar på vattnet. Det ska inte föraktas.

ÖVRIGT

Kommunikation

Projektet synliggörs på Medis webbplats. Medis har en aktiv kommunikationsstrategi med regelbundna postningar i sociala medier, #alandlocal, annonsering i lokaltidningar vid behov, regelbunden radioreklam, användandet av storbildsskärmar (digitala skärmar) både i skyltfönstren i Medishuset och som beställning vid östra utfarten, i Sittkoffs och Maxinge. Medis producerar också tryckt material som kataloger, flyers och foldrar vid behov, där projektet kan presenteras och information spridas. Medis kan också marknadsföra aktiviteterna via stadens webbplats och kalender, då dessa moduler är avgiftsfria.

Medis samarbetspartner kan synliggöra projektet och aktuella moduler utifrån sitt engagemang.

Representanter för samarbetspartner ingår i projektets styrgrupp och fungerar som konsulter inom projektet (handledare, lärare, utredare, koordinatorer). När de jobbar aktivt i projektet hanteras det som ”Köp av experttjänst”. Samarbetspartnerna erbjuds plats på de planerade studiebesöken som nämns i projektbudgeten.
Någonting händer när människor möts och när vi tillsammans upplever något som ger ”food for thought”. Vi tror på att göra saker tillsammans. Medis värdeord är livslångt lärande, glädje och gemenskap.

För samarbetspartner, handledare och frivilliga medarbetare kan Medis ordna fortbildning inom projektets olika temaområden som kurser inom Medis ordinarie verksamhet. Också vi behöver lära oss och utveckla våra digitala färdigheter och vår förståelse för de förändringar som sker. Dessa kurser pågår i så fall parallellt med projektet och finansieras med kursavgifter, men blir en stödjande funktion som stärker projektet genom att skapa ett gemensamt tänk och en gemensam målbild.
Det samma gäller ett möjligt Erasmus+-utbyte om digital inkludering, eftersom Medis är en ackrediterad Erasmus+-organisation sedan 2025. Ett sådant utbyte belastar inte projektbudgeten, men skulle berika vår kunskap och vår förståelse.

Önskvärt vore att Ålands landskapsregering fortsätter sitt utredningsarbete om den finländska informationsresursen Koski. Det finns ett behov att utreda hur Koski kunde användas i ett åländskt sammanhang. Koski har funnits sedan 2018 och samlar en individs alla studieprestationer.

Projektets utbildningsmoduler skulle få en högre status om det certifikat de utmynnar i skulle motsvara ett kunnande som erkänns nationellt.

BUDGET
VILKA RESURSER BEHÖVS FÖR ATT FÖRVERKLIGA PROJEKTET?
Projektbudgeten bifogas i skilt dokument.

EXITSTRATEGI
Runt 15 utbildningsmoduler finns utformade, utvärderade och uppdaterade som ett resultat av projektet.

Kurserna integreras i Medis normala kursutbud till den del det är motiverat.

Om Medis får behörighet att certifiera de grundläggande färdigheterna (som KAPOS-märken) blir projektets resultat verkligt långsiktiga.

Den fortsatta valideringen och certifieringen ger förhoppningsvis enskilda individer i mer utsatta grupper motivation att stegvis ta sig framåt i sitt livslånga lärande.

En praktisk manual för uppsökande verksamhet på Åland finns sammanställd.
Om det visar sig motiverat har projektet utarbetat en digital ”självhjälpsbok”.

Projektresultaten delas aktivt på Åland och med kontakter utanför Åland.